

**STANOWISKO
KONWENTU MAZOWIECKICH RAD SENIORÓW
w sprawie konieczności tworzenia od podstaw systemowej polityki senioralnej państwa**

Konwent Mazowieckich Rad Seniorów stwierdza, że polityka państwa wobec osób starszych znajduje się w sytuacji głębokiego kryzysu i wymaga pilnej, całościowej przebudowy. Starzenie się społeczeństwa jest faktem, który wymusza zmianę dotychczasowego myślenia o rolach instytucji publicznych, systemie zabezpieczenia społecznego i kształcie polityk publicznych.

I. Diagnoza

1. Marginalne miejsce polityki senioralnej w polityce publicznej

Mimo wieloletnich deklaracji polityka senioralna pozostaje na marginesie działań państwa. Brakuje spójnej, długofalowej strategii oraz jasno wyznaczonego ośrodka odpowiedzialnego za jej kształtowanie i realizację.

2. Krótkowzroczność i doraźność decyzji

Działania wobec osób starszych mają charakter fragmentaryczny, reaktywny i niespójny. Brak wizji docelowego ładu instytucjonalnego powoduje, że kolejne decyzje nie składają się na stabilną całość.

3. Redukowanie polityki senioralnej do zabezpieczenia socjalnego

Polityka wobec osób starszych jest najczęściej sprowadzana do świadczeń pieniężnych i podstawowych usług opiekuńczych. Zbyt rzadko uwzględnia się takie obszary jak uczestnictwo społeczne, autonomia, godność, prawa obywatelskie czy relacje międzypokoleniowe.

4. „Sieroctwo instytucjonalno-prawne” polityki senioralnej

Zagadnienia dotyczące starzenia się są rozproszone pomiędzy różne resorty i instytucje, z odmiennymi logikami działania. Brak koordynacji oznacza brak odpowiedzialności za całość polityki wobec osób starszych.

5. Niedoszacowanie wagi wyzwań demograficznych

Zmiany kadrowe i organizacyjne na poziomie rządu doprowadziły do osłabienia rangi polityki senioralnej, zlikwidowania stanowiska ministra odpowiedzialnego za ten obszar i braku ciągłości prac nad strategicznymi rozwiązaniami.

6. Nieadekwatność kluczowych dokumentów strategicznych

Obowiązujące dokumenty, w tym „Polityka społeczna wobec osób starszych do 2030. Bezpieczeństwo. Uczestnictwo. Solidarność”, nie odpowiadają w pełni na współczesne wyzwania i zakładają finansowanie bez dodatkowych nakładów, co w praktyce blokuje realne zmiany.

II. Główne kierunki zmian

Konwent Mazowieckich Rad Seniorów uważa, że nowa polityka senioralna państwa musi być tworzona od podstaw i obejmować co najmniej trzy zasadnicze obszary:

1. Przywracanie seniorów do życia społecznego

- traktowanie osób starszych jako podmiotowych uczestników życia publicznego,
- uznanie seniorów za współautorów dokumentów i programów ich dotyczących,
- rozwój rozwiązań wspierających udział seniorów w decyzjach lokalnych i krajowych.

2. Sukcesywne podnoszenie jakości życia osób starszych

- odejście od wyłącznie socjalnego ujęcia na rzecz kompleksowego,
- uwzględnienie zdrowia, mieszkalnictwa, transportu, cyfryzacji, kultury, edukacji,
- rozwój usług społecznych i opiekuńczych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb.

3. Zabezpieczenie osób starszych wobec przyszłych zagrożeń

- stworzenie rozwiązań chroniących przed ubóstwem, samotnością i wykluczeniem,
- dbałość o stabilność finansową systemów zabezpieczenia społecznego i zdrowotnego,
- przygotowanie państwa i samorządów do rosnącej liczby osób niesamodzielnych.

III. Postulaty instytucjonalne i legislacyjne

Konwent Mazowieckich Rad Seniorów postuluje:

1. Utworzenie silnego ośrodka polityki senioralnej

- powołanie samodzielnego działu administracji rządowej odpowiedzialnego za politykę senioralną, kierowanego przez ministra, z jasno określonymi kompetencjami i budżetem,
- uznanie, że nie jest to kwestia bieżącej decyzji politycznej, lecz konstytucyjny obowiązek państwa.

2. Wzmocnienie dialogu społecznego z udziałem seniorek i seniorów

- nowelizację ustaw: *o osobach starszych, o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego* tak, aby głos organizacji seniorskich był realnie obecny w dialogu społecznym,
- wzmocnienie Rady do Spraw Polityki Senioralnej, zapewnienie jej zaplecza organizacyjnego i wykorzystania jej opinii w praktyce.

3. Rewizję kluczowych dokumentów i ustaw

- pilną aktualizację „Polityki społecznej wobec osób starszych do 2030 r.” z uwzględnieniem realnych kosztów i źródeł finansowania,
- nowelizację ustawy o osobach starszych tak, aby stała się ona rzeczywistym narzędziem kształtowania statusu seniorów i punktem wyjścia dla dalszych działań,
- zmiany w ustawach samorządowych (gminnej, powiatowej, wojewódzkiej) wzmacniające pozycję rad seniorów oraz udział obywateli w kształtowaniu polityk lokalnych.

4. Zapewnienie ciągłości kluczowych programów

**Konwent Mazowieckich Rad Seniorów
Legionowo 2025**

- zagwarantowanie finansowania i ciągłości programów, które kończą się lub wymagają nowej perspektywy, takich jak „Aktywni+”, „Senior+”, „Korpus Wsparcia Seniorów”, „Opieka 75+”,
- unikanie przerw w realizacji, które destabilizują wsparcie dla osób starszych.

5. Budowę ogólnokrajowej reprezentacji środowisk seniorskich

- rozpoczęcie prac nad stworzeniem krajowej reprezentacji środowisk seniorskich (np. Krajowej Rady Seniorów) jako niezależnego partnera władz,
- odwołanie się do dobrych praktyk międzynarodowych, takich jak BAGSO w Niemczech, przy zachowaniu polskich uwarunkowań i dbałości o oddolność i pluralizm.

6. Wzmocnienie rad seniorów i organizacji seniorskich

- zapewnienie stabilnych warunków działania rad seniorów wszystkich szczebli,
- stworzenie ram prawnych i finansowych wzmacniających organizacje działające na rzecz osób starszych, tak aby mogły profesjonalnie świadczyć usługi społeczne.

IV. Konkluzje

Konwent Mazowieckich Rad Seniorów podkreśla, że:

- polityka senioralna państwa musi być tworzona od podstaw, w sposób skoordynowany i długofalowy,
- seniorzy powinni być uznani za kluczowych partnerów i współautorów tej polityki,
- działania w obszarze starzenia się społeczeństwa nie są decyzją fakultatywną, lecz wyrazem realizacji konstytucyjnej zasady dobra wspólnego, godności osoby ludzkiej i solidarności międzypokoleniowej.

Konwent deklaruje gotowość do współpracy z rządem, parlamentem, samorządami oraz organizacjami społecznymi przy przygotowaniu i wdrażaniu rozwiązań, o których mowa w niniejszym stanowisku.

Uczestnicy VII Konwentu Mazowieckich Rad Seniorów